

MINOVÁ VÝZBROJ WEHRMACHTU 1929 ÷ 1945

Autor: Jurij Grigorjevič Veremejev

Zdroj: <http://army.armor.kiev.ua/engeneer/min-wermacht-b.shtml>

Překlad, grafická a jazyková úprava: Karel Ludvík

Předmluva:

Jurij Grigorjevič Veremejev se narodil v roce 1947 a je ruské národnosti. V Sovětské armádě po 26 letech služby dosáhl hodnosti podplukovníka ženijních vojsk. Sloužil v Pobaltí, na Dálném Východě, v Československu, na Uralu atd.

Během své aktivní činnosti zneškodnil a zničil 1 327 kusů munice (letecké pumy, dělostřelecké náboje, ženijní miny, pozemní fugasy)

Podílel se na likvidaci následků havárie jaderné havárie v Černobyli.

Autor mnoha odborných článků a knih např. „Pozor miny“ („Внимание, мины!“) a „Míny včera, dnes, zítra“ („Мины вчера, сегодня, завтра“).

Překladatel článku se snažil v maximální míře zachovat autenticitu textu a názory autora, se kterými však ne vždy a ne ve všem souhlasí.

3. část (1943-45)

Začátek roku 1943 byl pro Německo poznamenán zkázou 6. Armády u Stalingradu. Úměrně s úbytkem lidských zdrojů vzrůstala role min, především pak protitankových.

Jenom *T. Mi. 42* bylo v tomto roce vyrobeno 4 807 600 kusů a stala se masovou protitankovou minou Wehrmachtu. Dřevěných min *H. Mi. 42* bylo vyrobeno 2 450 800 kusů a čtvrté místo podle počtu obsadila *T. Mi. 35 St.* s 1 855 100 ks. Produkce *T. Mi. 35* byla omezena na 743 1000 za rok 1943.

V březnu 1943 do výzbroje Wehrmachtu přichází poslední vzor talířové kovové miny „*TELLERMINE PILZ 43*“ (*T. Mi. Pilz 43*). Pojmenování „*PILZ*“ (HOUBA), mina získala pro charakteristickou formu tlakového víka, které se našroubovávalo na minu, po vložení rozněcovače do centrální jímky v horní ploše těla miny. Za rok 1943 fronta obdržela 2 242 000 ks těchto min.

Mina měla průměr 32 cm, výšku 11,2 cm a hmotnost trhavé náplně 5,5 kg. Rozněcovač *T. Mi. Z. 42* byl převzat z předchozího typu talířové miny *T. Mi. 42*.

Oproti mině *T. Mi. 42* byla tato novinka levnější a výrobně jednodušší. Stejně jako její předchůdkyně, také *T. Mi. 43* měla v boku a ve dně jímky pro nástražné rozněcovače proti zdvihu, ale nyní bylo možné tyto jímky využít s pomocí rozněcovače *Z. Z. 42* s hůlkovým nástavcem, i pro nastražení miny jako protidnové.

Toto řešení dovolovalo pronikavě omezit spotřebu min v jednom minovém poli a to při těžším poškození tanku.

Způsob nastražení miny jako protidnové byl velmi jednoduchý. Rozněcovač *Z. Z. 42* se zašrouboval do boční jímky přes jednoduchou konzolu. K té se připevnil svislý hůlkový nástavec, jehož dolní konec byl propojen krátkým tahovým drátem se zástrčkou rozněcovače. V této variantě označované jako „*T. Mi. PILZ 43 / T. Mi. Z. Z. 42 KIPP*“ se do centrální jímky již rozněcovač nevkládá a tlakové víko se nepoužívalo.

Při nárazu tankové korby na hůlkový nástavec se tento nachýlí, v důsledku čehož se napne propojovací drát, který vytrhne zástrčku z rozněcovače *Z. Z. 42*. Tento mechanismus se vzápětí začal používat rovněž s minou *T. Mi. 42*.

Poněkud později v létě 1943 byly vyvinuty dva hůlkové rozněcovače „KIPPZÜNDER 43“ (Ki. Z. 43) a „KNICKZÜNDER 43“ (Kn. Z. 43). Poslední z nich byl vyráběn ve dvou variantách Kn. Z. 43/I a Kn. Z. 43/II. Tyto rozněcovače se vkládaly do dnové jímky a samotná mina se ukládala do lůžka dnem vzhůru.

Účinek těchto protidnových min byl pro střední tank T-34 téměř vždy zničující, ale dnový pancíř těžkých tanků IS a IS-2 již poměrně dobře odolával výbuchu pětikilogramové trhací náplně.

Němci dále hledali radikální řešení, které by dovolilo zachovat spolehlivý účinek přeražení tankového pásu, snižovalo by spotřebu min a dobu na položení minového pole při současném snížení počtu ženistů.

Při tomto hledání se obrátili němečtí specialisté k zahraničním zkušenostem. Sovětská armáda ještě před válkou zavedla táhlé protitankové miny TM-39 a TMD-40, Italové měli ve výzbroji táhlé miny B-2 a V-3, maďarská armáda používala tak zvanou „hranolovou“ minu.

V létě 1943 byl ukončen vývoj táhlé protitankové tlakové miny „RIEGELMINE 43“ (R. Mi. 43). Přednosti R. Mi. 43 byly přesvědčivé. Pro zřízení jednoho kilometru minového pole bylo dosud potřeba na 4 000 ks běžných protitankových min, který muselo dopravit cca 15 třítunových nákladních aut, zatímco při minování táhlými protitankovými minami stačilo pouze 1 120 kusů (3 třítunová nákladní auta).

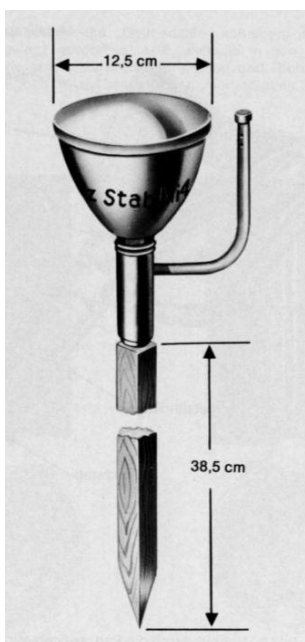
Tato mina byla přijata do výzbroje Wehrmachtu jako armádní (HEERES) a předpoklad do budoucnosti byl vyrábět čtyřnásobně více R. Mi. 43, než talířových min.

V roce 1943 na frontu přišlo celkem 25 000 ks těchto min. Nicméně brzy vyšlo najevo, že tato mina s rozměry 80 x 9,5 x 8 cm, celkovou hmotností 9,3 kg a hmotností trhací náplně 4 kg., adjustovaná dvěma vysoce citlivými rozněcovači Z. Z. 42, je velmi nebezpečná při manipulaci. Mimo to, větší část výkonu trhací náplně odchází naprázdno, de facto prospěšnou činnost provádí maximálně těch 50 %, které se nachází v okamžiku výbuchu přímo pod tankovým pásem.

Jako důsledek nasazení sovětských těžkých tanků řady IS se zrodila první protidnová kumulativní mina s hůlkovým rozněcovačem „PANZERSTABMINE 43“ (Pz. Stab. Mi. 43). Tato mina je tvořena plechovým pouzdrém s usměrněnou náloží, nasazeným na dřevěný kolík zaražený do země. Adjustovaná je hůlkovým rozněcovačem „KIPPZÜNDER 43“ (Ki. Z. 43).

Mina spolehlivě a nevratně ničila tank libovolného typu i s osádkou, kumulativní paprsek proráží dno tankové korby, vyvolává uvnitř tanku požár a zabíjí osádku vlivem prudkého nárůstu tlaku.

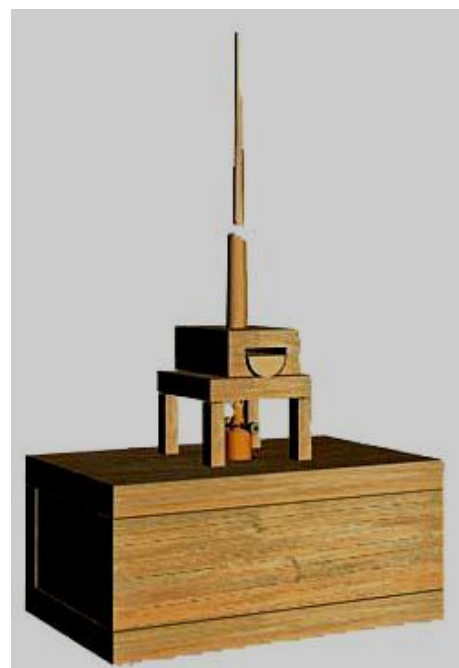
Nicméně těchto min bylo vyrobeno jen malé množství a proto jejich vliv na průběh protitankového boje byl pouze zanedbatelný. Informace o takticko technických datech nejsou dodnes přesně známy.

Dřevozpracující průmysl však dokázal v roce 1943 nahradit nedostatek armádních (HEERES) protidnových min úspěšným vývojem a dodávkami „BEHELFS-STABMINE“ (Be - Stab. Mi.), tvořených dřevěným truhlíkem naplněným trhavinou a adjustovaných tahovým rozněcovačem Z. Z. 35 s dřevěným hůlkovým nástavcem. Mina vážila 6 - 7 kg, trhací náplň tvořila sypká trhavina Pentrit o hmotnosti 2,6 kg. Rozměry těla miny byly 25,4 x 15,3 x 8,9 cm a celková výška s hůlkovým nástavcem činila od 59 do 109 cm.

Mina byla velice výkonná a prorážela dno většiny sovětských i spojeneckých tanků.

Základní nedostatek, krátká doba bojové činnosti v důsledku rozpadu dřevěného těla, nebyla pro Němce v druhé polovině roku 1943 již podstatná, vzhledem k jejich neschopnosti udržet obrannou linii na delší dobu ve stejném místě.

Ke konci roku 1943 byl přijat pro miny *T. Mi. 42* a *T. Mi. 43* do výzbroje nový rozněcovač „*TELLERMINENZÜNDER 43*“ (*T. Mi. Z. 43*). Vzhledově byl velmi podobný rozněcovači *T. Mi. Z. 42*, avšak obsahoval komplikovaný nástražný mechanismus. Úderník se stlačenou pružinou byl fixován pojistnou kuličkou. Při stlačení hlavy rozněcovače došlo k jejímu poklesu, přestřížení střížného kolíku a vypadnutí pojistné kuličky. Uvolněný úderník byl silou stlačené pružiny vržen proti zápalce. Při pokusu sejmut tlakové víko miny se hlava rozněcovače působením stlačené pružiny zvedala vzhůru. Když její dolní okraj minul pojistnou kuličku, ta se vykutálela do volného prostoru a opět uvolnila úderník. Použití tohoto rozněcovače vyloučilo opakované použití německých min sovětskými ženisty.

Třebaže v roce 1943 bylo vyrobeno 2 966 000 ks šrapnelových protipěchotních min *S. Mi. 35* a 1 892 000 ks trhavých min *Schü. Mi. 42* a *Schü. Mi. 400*, bylo toto množství nedostatečné tím spíše, že použití trhavých a šrapnelových min s

tlakovým rozněcovačem vedlo k vysoké spotřebě min na kilometr fronty při nedostatečném výsledku.

Při vývoji nové protipěchotní miny vyšli Němci ze sovětské tříštivé miny POMZ-2 a výsledkem se stala „*STOCKMINE 43*“ (*St. Mi. 43*) s rozněcovačem *Z. Z. 42*. Tato mina se stejně jako sovětská nasazovala na dřevěný kolík, případně přivazovala k vhodnému předmětu (stožár, strom atp.). K zástrčce rozněcovače se připevňoval nástražný drát, který se upoutával ke kolíku, zaraženému do země. Zatažením za tento nástražný drát došlo k vytržení zástrčky z otvoru v dřívku úderníku a ten byl vržen vlivem stlačené pružiny proti zápalce.

Protože Německo v roce 1943 již trpělo nedostatkem kovů, bylo tělo „*ŠTOKMINY*“ vyráběno z betonu, do kterého se přidával rozmanitý kovový odpad (ložiskové kuličky, kovové třísky, hřebíky, šrouby, matice atp.). Hmotnost mina činila 2 - 2,33 kg a jako trhací náplň byla používána 100 g oblá náložka „*BOHRPATRONE 28*“. Průměr těla miny byl 8 cm, výška 16 cm. Poloměr účinnosti max. 4 m, rozlet jednotlivých střepin až do 30 m. Vzhledem k nízkému obsahu kovu v této mině byl její účinek slabší než u sovětské celokovové POMZ-2.

Stavební průmysl se v roce 1943 také zařadil mezi producenty min a začal produkovat pomocnou (*BEHELFS*) protipěchotní minu „*FLASCHEN-EISMINE 42*“. Jednalo se o původní podledovou minu „*EISMINE 42*“ z roku 1942, ale v hrdle těla miny které bylo tvořeno běžnou skleněnou lahví, se nacházela speciální zátká s jímkou pro tlakový rozněcovač. Láhev obsahovala sypkou trhavinu, obvykle Pentrit.

V jiné variantě byla láhev zalitá v betonu, který obsahoval kovové fragmenty. Tato mina, vzhledem k své vyšší hmotnosti mohla být adjustována i rozněcovačem tahovým. Těchto pomocných min bylo v roce 1943 dodáno na frontu 246 000 ks.

V září 1943 kapitulovala Itálie a Němci zařadili do své výzbroje celkem vydařenou italskou protipěchotní tříštivou minu B-4. Byla známa pod označením „*ITALIENISCHE REISSMINE B-4*“, nebo „*ITALIENISCHE STOLPERMINE B-4*“.

Wehrmacht použil tuto minu na území Itálie, ale poměrně velké množství se objevilo i na Východní frontě, kde je od roku 1941 používal Italský expediční sbor.

Tělo miny se s pomocí šesti kovových hrotů a čtyř poutek připevňovalo ke vhodnému předmětu. K iniciaci docházelo s pomocí třech nástražných lanek o délce 4 m. Dvě lanka pracovala na tah, tudíž výbuch nastal, když nepřátelský voják za lanko zavadil např. nohou; třetí lanko pracovalo na střih, tudíž výbuch nastával při nechtěném, nebo úmyslném přerušení lanka. Mina vážila 1,3 kg, trhací náplň měla hmotnost 75 -100g. Poloměr účinnosti se pohyboval v rozmezí 4 m.

